

Bijlage 1 Nota van Antwoord – bijlage bij besluit intrekkingverzoek Rijksinpassingsplan en omgevingsvergunningen windpark Drentse Monden en Oostermoer met kenmerk DGKE-DSE/22514879

Nr.	Samenvatting zienswijze	Reactie	Doorwerking in besluit?
Zienswijze 202200282			
a	<p>Indiener pleit ervoor dat het rijksinpassingsplan en de daarop gebaseerde vergunningen worden ingetrokken. Argumenten die hiervoor genoemd worden zijn geluidshinder, gezondheidsrisico's, fouten bij de toestemmingsverlening en gebrek aan maatschappelijk draagvlak. De belangen van de windmolenexploitanten zijn van minder gewicht omdat zij bewust het risico hebben genomen dat de windmolens niet geplaatst zouden mogen worden.</p>	<p>In het ontwerp-besluit is gemotiveerd uiteengezet waarom ik voornemens ben om het rijksinpassingsplan en de omgevingsvergunningen niet in te trekken.</p> <p>Ik voeg hieraan toe dat de Afdeling in de uitspraak van 21 februari 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:616) onder meer heeft overwogen dat bij projecten zoals dit windpark de ministers een afweging moeten maken tussen het nationale belang van een duurzame energievoorziening en de belangen van de omwonenden. Het ontbreken van draagvlak op lokaal niveau is in die belangenafweging niet zonder meer het meest zwaarwegend. Het bestaan van draagvlak is dan ook niet beslissend voor de rechtmatigheid van het besluit van de ministers.</p>	Nee
Zienswijze 202200304			
a	<p>Indiener geeft aan dat het windpark niet aan Europese regelgeving voldoet omdat het op 400 meter van zijn of haar woning staat. Indiener geeft aan geluidsoverlast te ervaren.</p>	<p>Zoals in het ontwerp-besluit is overwogen, gelden vanuit het Unierecht geen inhoudelijke normen voor windturbines. Vanuit wet- en regelgeving geldt geen afstandseis tussen een windpark en woningen.</p>	Nee
Zienswijze 202200305			
a	<p>Indiener pleit ervoor dat het windpark weg moet, vanwege geluidsoverlast en gezondheidsrisico's.</p>	<p>Met de uitspraak van de Afdeling van 21 februari 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:616) is het inpassingsplan dat de oprichting van het windpark mogelijk maakt onherroepelijk geworden. In dat kader heeft de Afdeling ook geoordeeld over geluid en gezondheidsrisico's. In het ontwerp-besluit is voorts uiteengezet waarom ik voornemens ben om het rijksinpassingsplan en de omgevingsvergunningen niet in te trekken.</p>	Nee

		Op 1 juli 2022 is het Besluit van 3 mei 2022 tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer en enkele besluiten op grond van de Omgevingswet in verband met jurisprudentie over windparken (tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken) (Stb. 2022, 181) in werking getreden. Dit besluit bevat algemene milieuregels die tijdelijk inhoudelijk dezelfde milieubescherming bieden als de buiten toepassing verklaarde algemene regels en dienen ter bescherming van het milieu tegen de nadelige gevolgen die bestaande windturbineparken daarvoor kunnen veroorzaken. Deze regels gelden rechtstreeks voor de exploitant van het windturbinepark en bieden een toezichts- en handhavingskader voor het bevoegd gezag.	
b	Indiener geeft aan dat ook op zee windturbines schade en overlast veroorzaken voor onderwaterfauna en voor zeevaart en visserij.	Deze zienswijze ziet op windparken op zee. Dat is hier niet aan de orde.	Nee
Zienswijze 202200323			
a	Indiener geeft aan dat de belangen van omwonenden over het hoofd zijn gezien. Indiener geeft aan dat omwonenden geluidsoverlast ervaren en dat de rust verstoord is.	Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200305, onderdeel a.	Nee
b	Indiener geeft aan dat de initiatiefnemer zelf de geluidsmetingen uitvoeren en dit een jaargemiddelde betreft. Indiener betwijfelt of de metingen worden uitgevoerd.	Gemeente Borger-Odoorn en gemeente Aa en Hunze zijn het bevoegd gezag voor toezicht en handhaving van de milieunormen voor het windpark. In het geval van twijfel of de jaargemiddelde geluidbelasting binnen de norm valt, kan in de praktijk worden gecontroleerd of een windturbine voldoet aan het geaccrediteerde geluidproductieniveau dat dient als basis voor de berekening.	Nee
Zienswijze 202200324			
a	Indiener stelt dat de omgevingsvergunningen voor windpark Drentse Monden en Oostermoer ten onrechte zijn verleend, omdat voorbij gegaan is aan het feit dat de	In reactie op deze zienswijze merk ik op dat in het ontwerp-besluit gemotiveerd is uiteengezet waarom ik voornemens ben om het rijksinpassingsplan en de omgevingsvergunningen niet in te trekken.	Nee

	windturbinebepalingen uit 2010 niet voldoen aan Europese wetgeving. Indiener stelt dat het Rijk een plan-MER conform de SMB-richtlijn had moeten uitvoeren.		
b	Indiener geeft aan dat het windpark te dicht bij woningen staan en dat de overlast vele malen groter is dan wat de exploitanten hebben aangegeven. Daarnaast wordt hinder ervaren van defecte turbines. Indiener stelt dat het windpark technisch niet deugt.	Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200305, onderdeel a. Gemeente Borger-Odoorn en gemeente Aa en Hunze zijn het bevoegd gezag voor toezicht en handhaving van de op het windpark van toepassing zijnde algemene milieuregels.	Nee
Zienswijze 202200326			
a	Indiener stelt dat de Nederlandse Staat zich niet houdt aan EU wetgeving, wat illegaal en onrechtmatig is.	Het klopt dat de windturbinebepalingen in strijd met de SMB-richtlijn tot stand zijn gekomen. Het rijk maakt daarvoor nu een planMER. In het ontwerp-besluit is gemotiveerd uiteengezet waarom dit niet betekent dat het rijksinpassingsplan en de bijbehorende omgevingsvergunningen moeten worden ingetrokken.	Nee
b	Indiener stelt dat de bescherming van burgers zoals aangegeven in EU wetgeving niet wordt gehandhaafd, de burgers worden beschadigd in hun leefomgeving en gezondheid. Indiener noemt hierbij de volgende onderwerpen: (laagfrequent) geluid, slagschaduw, psychische schade, veiligheid, landschapsvervuiling en waardedaling van huizen.	In de eerste plaats merk ik op dat vanuit het Unierecht geen inhoudelijke normen gelden voor windturbines. Voor het overige merk ik op dat de Afdeling in de eerder genoemde uitspraak van 21 februari 2018 heeft geoordeeld over de door indiener genoemde onderwerpen. Daarnaast verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200305, onderdeel a.	Nee
c	Indiener geeft aan dat de Nederlandse Staat de procedures eenzijdig heeft aangepast.	Ik herken mij hier niet in en dit valt verder buiten het bestek van het ontwerp-besluit op het intrekkingverzoek.	Nee
Zienswijze 202200347			
a	Indiener stelt dat de Nederlandse Staat zich niet houdt aan EU wetgeving, wat illegaal en onrechtmatig is.	Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200326, onderdeel a.	Nee

b	Indiener stelt dat de bescherming van burgers zoals aangegeven in EU wetgeving niet wordt gehandhaafd, de burgers worden beschadigd in hun leefomgeving en gezondheid. Indiener noemt hierbij de volgende onderwerpen: (laagfrequent) geluid, slagschaduw, psychische schade, veiligheid, landschapsvervuiling en waardedaling van huizen.	Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200326, onderdeel b.	Nee
c	Indiener geeft aan dat de Nederlandse Staat de procedures eenzijdig heeft aangepast.	Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200326, onderdeel c.	Nee
Zienswijze 202200353			
a	Indiener stelt dat er te makkelijk over het Unierecht wordt heengestapt. Indiener geeft aan geluidsoverlast te ervaren. Indiener geeft aan dat er niets met de klachten over geluidsoverlast gedaan wordt.	Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reacties op zienswijze 202200305, onderdeel a en zienswijzen 202200326, onderdeel b.	Nee
Zienswijze 202200356			
a	Indiener stelt dat het onmogelijk is om een MER voor nationale windturbinebepalingen leefomgeving op te stellen en eist dat voor iedere nieuwe Nederlandse aanvraag voor de oprichting en exploitatie van windturbines per aanvraag vooraf een eigen MER wordt opgesteld die ingaat op de ter plaatste specifieke omgevingsfactoren en welke voldoet aan de eisen dat het Unierecht daaraan stelt.	In reactie op deze zienswijze wijs ik erop dat hier aan de orde is de vraag of het rijksinpassingsplan en de omgevingsvergunningen voor het Windpark Drentse Monden en Oostermoer al dan niet moeten worden ingetrokken. Het gaat niet om de vraag of voor iedere nieuwe Nederlandse aanvraag voor de oprichting en exploitatie van windturbines per aanvraag vooraf een eigen MER moet worden opgesteld. In opdracht van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) wordt momenteel een planMER opgesteld voor het vaststellen van algemene milieuregels voor windturbineparken. Hiervoor wordt de voorgeschreven procedure gevolgd. De staatssecretaris van IenW zal dit planMER gebruiken bij de besluitvorming ten aanzien van de nationale windturbinebepalingen.	Nee
b	Indiener geeft aan dat in het MER moet worden opgenomen dat alle tot nu toe vergunde windturbines stilgezet en	In reactie op deze zienswijze merk ik op dat het in het ontwerp-besluit niet gaat over het MER.	Nee

	afgebroken moeten worden, omdat de procedures die het Unierecht voorschrijft niet gevolgd zijn.	Daarnaast merk ik op dat in het ontwerp-besluit gemotiveerd is uiteengezet waarom het rijksinpassingsplan en de bijbehorende omgevingsvergunningen niet in strijd zijn met het Europees recht.	
c	Indiener eist dat alle regels voor de oprichting en exploitatie van windturbines voldoen aan het Verdrag van Aarhus.	Het Verdrag van Aarhus gaat over toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. In het kader van het ontwerp-besluit is echter aan de orde de vraag of het rijksinpassingsplan en de omgevingsvergunningen al dan niet moeten worden ingetrokken vanwege beweerdelijke strijd met de SMB-richtlijn. Daarnaast geldt dat de beslissing op het intrekkingverzoek wordt voorbereid met Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Daarmee wordt voldaan aan artikel 6 van het Verdrag van Aarhus.	Nee
d	Indiener stelt dat veel omwonenden (ernstige) gezondheidsschade van windturbines ondervinden. Indiener eist medisch veldonderzoek.	Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200305, onderdeel a.	Nee
e	Indiener eist dat door het Europese Hof voor de Rechten van de Mens wordt beoordeeld of de Nederlandse Staat zich door het vergunnen van de windturbines heeft schuldig gemaakt aan de geestelijke en lichamelijke marteling van burgers.	Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200305, onderdeel a.	Nee
f	Indiener stelt dat van onherroepelijkheid, onaantastbaarheid of formele rechtskracht van rijksinpassingsplan en/of omgevingsvergunning(en) evenwel geen sprake is. Een lidstaat die een richtlijn - zoals in het onderhavige geval de SMB-richtlijn - niet of niet juist heeft omgezet kan immers tot het moment van juiste omzetting niet tegenwerpen dat te laat een procedure is ingesteld (Emmott-arrest, zaak C-208/90, ECLI:EU:C:1991:333). Dat in dat geval een	Nu de Afdeling op 21 februari 2018 uitspraak heeft gedaan met betrekking tot het rijksinpassingsplan en de omgevingsvergunningen, zijn deze onherroepelijk geworden. Dat later is geoordeeld dat de windturbinebepalingen in strijd zijn met de SMB-richtlijn betekent niet dat deze besluiten niet meer onherroepelijk zijn. Ook in het licht van de door indiener genoemde jurisprudentie blijft het zo dat een voorheen geldend planologisch regime niet kan herleven met intrekking van	Nee

	<p>beroep kan worden gedaan op de rechtstreekse werking van de hier relevante bepalingen uit de SMB-richtlijn, omdat deze bepalingen voldoende nauwkeurig en onvoorwaardelijk zijn is door de Afdeling uitgemaakt in de uitspraak Delfzijl (ECLI:NL:RVS:2021:1395, r.o. 19). Indiener stelt dat dit dus iets anders is dan een verzoek om planherziening als bedoeld in artikel 1.1, tweede lid, aanhef en onder b, WRO.</p>	<p>een bestemmingsplan of inpassingsplan. Daaraan doet niet af dat indiener van mening is dat hij zich kan beroepen op de rechtstreekste werking van de hier relevante bepalingen uit de SMB-richtlijn. In de uitspraak Delfzijl heeft de Afdeling niet geoordeeld dat het in die uitspraak ter beoordeling staande bestemmingsplan in strijd was met EU-recht.</p> <p>Ik ben van mening dat de uitspraak inzake Windpark Delfzijl-Zuid niet aan afwijzing van het aan de orde zijnde intrekingsverzoek in de weg staat. Korthedshalve verwijs ik daartoe naar onderstaande reactie onder g.</p>	
g	<p>Indiener stelt dat de Afdeling onder andere in genoemde uitspraak niet heeft geoordeeld dat de in die procedure voorliggende besluiten in strijd zijn met het Unierecht, niet impliceert dat die besluiten daarmee niet in strijd zijn. Uit r.o. 43 van de uitspraak inzake Delfzijl blijkt dat als voor een project meerdere besluiten nodig zijn om het recht te geven een project uit te voeren deze besluiten samen geacht worden de vergunning te vormen in de zin van de Mer-richtlijn. Het milieubesluit en het ruimtelijk besluit vormen daarmee één vergunning.</p>	<p>In het ontwerp-besluit is gemotiveerd uiteengezet dat gevolg van de uitspraken van de Afdeling voor de praktijk is dat de windturbinebepalingen hun geldigheid hebben verloren voor windparken met drie of meer windturbines. De Afdeling heeft niet geoordeeld dat de in die procedures voorliggende besluiten in strijd zijn met het Unierecht.</p> <p>Het rijksinpassingsplan is naar mijn mening niet in strijd met het Unierecht en kan ook niet worden gekwalificeerd als een onwettig gevolg van de schending van het Unierecht. Ten eerste heeft de Afdeling weliswaar geoordeeld dat de in die procedure voorliggende besluiten niet met de vereiste zorgvuldigheid als bedoeld in artikel 3:2 Awb tot stand zijn gekomen en niet op een deugdelijke motivering als bedoeld in artikel 3:46 Awb berusten, maar niet dat die besluiten in strijd zijn met het Unierecht. Het feit dat bij het rijksinpassingsplan is uitgegaan van algemene regels waaraan een procedureel gebrek kleeft, betekent niet dat het rijksinpassingsplan zelf in strijd is met het EU-recht. Ten tweede is voor het rijksinpassingsplan een planMER opgesteld waarin alle milieueffecten zijn onderzocht. Ten derde gelden vanuit het Unierecht geen inhoudelijke normen voor windturbines.</p>	Nee

		<p>Het bovenstaande geldt naar mijn mening ook voor de omgevingsvergunningen.</p> <p>Overweging 43 van de uitspraak heeft alleen betrekking op de uitleg van de passage "die het kader vormen voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor [...] projecten" in artikel 3, tweede lid, onder a, van de SMB-richtlijn en heeft geen betrekking op de strijd van het inpassingsplan of de omgevingsvergunningen met het Unierecht.</p>	
Zienswijze 202200357			
a	<p>Indiener stelt dat een ander type windturbine is geplaatst dat meer geluid produceert, een grotere worpafstand heeft en waardoor het totaal vermogen van het park groter is dan 150 MW. De overheid zou hierop moeten handhaven. Tevens zou de vergunning hierdoor moeten worden ingetrokken.</p>	<p>In reactie op deze zienswijze wijs ik erop dat hier aan de orde is de vraag of het rijksinpassingsplan en de omgevingsvergunningen voor het Windpark Drentse Monden en Oostermoer al dan niet moeten worden ingetrokken. Het gaat niet over het type turbine. Bij besluit van 27 maart 2019 is het turbinetype goedgekeurd door de Minister van Economische Zaken en Klimaat. Hierbij is getoetst of aan de geldende milieunormen, zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer, kan worden voldaan.</p> <p>Op 1 juli 2022 is het Besluit van 3 mei 2022 tot wijziging van het Activiteitenbesluit en enkele besluiten op grond van de Omgevingswet in verband met jurisprudentie over windparken (tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken) (Stb. 2022, 181) in werking getreden. Dit besluit bevat algemene milieuregels ter bescherming van het milieu tegen de nadelige gevolgen die bestaande windturbineparken daarvoor kunnen veroorzaken. Deze regels gelden rechtstreeks voor de exploitant van het windpark en bieden een toezichts- en handhavingkader voor het bevoegd gezag.</p>	Nee
b	<p>Indiener stelt dat er in het dorp vooral in de avond en nacht veel geluidsoverlast is en dat dit een reden is om de vergunning in te trekken.</p>	<p>Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200305, onderdeel a.</p>	Nee

c	Indiener stelt dat door erosie van windturbinebladen een aanzienlijke hoeveelheid schadelijke microplastics vrijkomen die kankerverwekkend en allergen zijn.	In reactie op deze zienswijze wijs ik erop dat hier aan de orde is de vraag of het rijksinpassingsplan en de omgevingsvergunningen voor het Windpark Drentse Monden en Oostermoer al dan niet moeten worden ingetrokken. Het gaat niet over de erosie van windturbinebladen.	Nee
d	Indiener stelt dat lichthinder ook in het planMER moet worden meegenomen.	Uit deze zienswijze blijkt niet welk planMER bedoeld wordt. Indien hiermee het planMER voor de nationale windturbinebepalingen bedoeld wordt, merk ik op dat dit buiten het bestek van het ontwerp-besluit op het intrekkingsverzoek valt. Hierbij merk ik nog op dat de Afdeling in de hierboven genoemde uitspraak van 21 februari 2018 heeft overwogen dat er geen aanleiding is voor het oordeel dat de ministers niet in redelijkheid hebben kunnen aansluiten bij artikel 3.13 van de Activiteitenregeling. De beroepsgronden over obstakelverlichting en lichtschittering zijn in die uitspraak verworpen.	Nee
e	Indiener stelt dat er gewacht moet worden op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor het planMER Windturbinebepalingen Leefomgeving.	In opdracht van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) wordt momenteel een planMER opgesteld voor het vaststellen van algemene milieuregels voor windturbineparken. Hiervoor wordt de voorgeschreven procedure gevolgd. De staatssecretaris van IenW zal dit planMER gebruiken bij de besluitvorming ten aanzien van de nationale windturbinebepalingen. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor deze planMER heeft eind 2021/begin 2022 ter inzage gelegen. Dit planMER staat los van de vraag of de onderhavige besluiten moeten worden ingetrokken.	Nee
f	Indiener geeft aan dat in de reactie punt 3 van het ontwerpbesluit rijksinpassingsplan te gemakkelijk wordt voorbijgegaan aan wat de Afdeling heeft gezegd over in die procedure voorliggende besluiten als bedoeld in artikel 3:2 van het Awb. Indiener geeft aan dat het plan-MER achterhaald is, daarom niet aan de	In reactie op deze zienswijze vermeld ik dat het feit dat het rijksinpassingsplan uitging van algemene regels waaraan een procedureel gebrek kleefde, niet betekent dat het rijksinpassingsplan zelf in strijd is met EU-recht. Ten tweede is voor het rijksinpassingsplan een planMER opgesteld waarin alle milieueffecten zijn onderzocht. Ten	Nee

	SMB-richtlijn voldoet en opnieuw beoordeeld zou moeten worden.	<p>derde gelden vanuit het Unierecht geen inhoudelijke normen voor windturbines.</p> <p>Hierbij wijs ik erop dat inmiddels de algemene regels van het Besluit van 3 mei 2022 (Stb 2022, 181, tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken) tijdelijk inhoudelijk dezelfde milieubescherming bieden als de buiten toepassing verklaarde windturbinebepalingen.</p>	
Zienswijze 202200358			
a	<p>Indiener stelt dat van onherroepelijkheid, onaantastbaarheid of formele rechtskracht van rijksinpassingsplan en/of omgevingsvergunning(en) evenwel geen sprake is. Een lidstaat die een richtlijn - zoals in het onderhavige geval de SMB-richtlijn - niet of niet juist heeft omgezet kan immers tot het moment van juiste omzetting niet tegenwerpen dat te laat een procedure is ingesteld (Emmott-arrest, zaak C-208/90, ECLI:EU:C:1991:333). Dat in dat geval een beroep kan worden gedaan op de rechtstreekse werking van de hier relevante bepalingen uit de SMB-richtlijn, omdat deze bepalingen voldoende nauwkeurig en onvoorwaardelijk zijn is door de Afdeling uitgemaakt in de uitspraak Delfzijl (ECLI:NL:RVS:2021:1395, r.o. 19). Indiener stelt dat dit dus iets anders is dan een verzoek om planherziening als bedoeld in artikel 1.1, tweede lid, aanhef en onder b, WRO. Dit sluit ook aan bij het bepaalde in r.o. 83 van het Nevele-arrest, waar expliciet wordt gesproken over het intrekken of opschorten van de vergunning.</p>	Zie de reactie bij zienswijze 202200356 onder f.	Nee
b	Indiener stelt dat de vergunningen primair rechtstreeks door het Unierecht worden	In het ontwerp-besluit is gemotiveerd uiteengezet dat ik van mening ben dat de besluiten als zodanig niet Unierechtelijk procedureel of materieel onrechtmatig zijn.	Nee

	getroffen. Deze vergunningen blijken (subsidiar) ook in strijd met de Awb.	De besluiten zijn evenmin in strijd met de Awb: de besluiten zijn onherroepelijk, de Wabo verplicht niet tot intrekken en gelet op de tijdelijke overbruggingsregeling wordt het milieubelang voldoende beschermd, zodat er geen reden is om gebruik te maken van bevoegdheden om omgevingsvergunningen in te trekken of te wijzigen.	
c	Indiener stelt dat bevoegde nationale autoriteiten inclusief rechterlijke instanties verplicht zijn om in het kader van hun bevoegdheden alle noodzakelijke maatregelen te treffen om het verzuim van een milieubeoordeling te herstellen. Dat vereist de rechtszekerheid in dit geval. Alleen het Europese Hof kan een voorlopige opschorting toestaan. Het nationale recht of het vertrouwensbeginsel mogen niet in de weg staan aan de effectieve en doeltreffende werking van een Europese richtlijn.	In het ontwerp-besluit is weergegeven dat de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat momenteel bezig is met het uitvoeren van een plan-MER voor het vaststellen van algemene milieuregels voor windturbineparken. Nog afgezien van mijn mening dat het inpassingsplan en de omgevingsvergunningen niet in strijd zijn met het Unierecht, geldt vanaf 1 juli 2022 de Tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken. Daarbij zijn ook de windturbinebepalingen waarvan de Afdeling heeft geoordeeld dat deze in strijd met de SMB-richtlijn tot stand zijn gekomen, ingetrokken.	Nee
d	Indiener stelt dat de stelling dat het rijksinpassingsplan is gebaseerd op algemene regels waaraan een procedureel gebrek kleeft, niet betekent dat het rijksinpassingsplan zelf procedureel of materieel onrechtmatig is, mede in het licht van het hetgeen hierboven is weergegeven onder c onjuist en onhoudbaar is. Uit de enkele stelling dat voor het rijksinpassingsplan een plan-MER is opgesteld volgt niet dat het daarmee voldoet aan de daaraan in de SMB-richtlijn gestelde eisen. Dat blijkt ook uit niets. Dat het Unierecht geen inhoudelijke eisen stelt maakt dat alles niet anders. Vaststaat immers dat niet is voldaan aan de Unierechtelijke vereisten uit de SMB-richtlijn.	In reactie op deze zienswijze verwijs ik naar het ontwerp-besluit waarin gemotiveerd uiteengezet is dat ik van mening ben dat het rijksinpassingsplan en de besluiten als zodanig niet in strijd zijn met het Unierecht.	Nee

e	Dat de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat bezig is met het herstellen van het gebrek door alsnog een plan-MER uit te voeren voor het vaststellen van algemene milieuregels voor windturbineparken maakt niet dat daarop nu reeds een beroep kan worden gedaan. Het gebrek is immers niet hersteld. Ook de Tijdelijke Overbruggingsregeling Windturbines kan niet als zodanig worden aangemerkt	Met betrekking tot deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200356, onderdeel a. Ten aanzien van de overbruggingsregeling merk ik op dat dit buiten het bestek van het ontwerp-besluit op het intrekkingverzoek valt. Voor de overbruggingsregeling geldt geen plan-MER plicht, omdat de regels niet kaderstellend zijn voor af te geven omgevingsvergunningen of vast te stellen bestemmingsplannen. Met het intrekken van de windturbinebepalingen waarvan de Afdeling heeft geoordeeld dat deze in strijd met de SMB-richtlijn tot stand zijn gekomen, is de onrechtmatige situatie ongedaan gemaakt.	Nee
Zienswijze 202200359			
a	Indiener geeft aan dat de brief met kenmerk DGKE-WO / 22241938 (het ontwerp-besluit) zonder naam en datum is verstuurd en vraagt zich af of dit rechtsgeldig is.	Met de kennisgeving en de ter inzage legging van het ontwerp-besluit is voldaan aan de van toepassing zijnde bekendmakingsbepalingen uit de Awb.	Nee
b	Indiener geeft aan dat wat de minister besluit niet definitief en onherroepelijk kan zijn, omdat het Unierecht er is om onafhankelijk naar het recht te kijken. Indiener geeft aan dat de minister niet onafhankelijk is, omdat zij zelf belanghebbende is.	In het ontwerp-besluit is gemotiveerd uiteengezet op welke objectieve gronden ik van mening ben dat het Unierecht niet noopt tot intrekking van de onherroepelijke besluiten.	Nee
c	Indiener geeft aan dat op grond van het vertrouwensbeginsel de minister de inwoners dient te beschermen.	In het ontwerp-besluit is gemotiveerd uiteengezet waarom in dit geval de belangen van de initiatiefnemer bij instandhouding van het rijksinpassingsplan zwaarder wegen dan de belangen van een verzoeker bij herziening van het rijksinpassingsplan.	Nee
d	Indiener stelt dat onterecht de Rijkscoördinatieregeling van toepassing is.	Niet duidelijk is waarop inspreker deze stelling baseert. In het ontwerp-besluit is overwogen dat - nu de aanleg van het windpark nog niet is voltooid - de rijkscoördinatieregeling van toepassing blijft op de voorbereiding van het besluit op het verzoek van 6 september 2021.	Nee

e	Indiener stelt dat de omgevingsvergunning in strijd is met het Unierecht, vanwege het niet uitvoeren van de plan-MER voor de windturbine bepalingen, het negeren van gezondheidsproblematiek van de bewoners in en rond het windpark, het op de hoogte zijn van de schadelijke stoffen die er door erosie vrijkomen van windturbinebladen, de bewoners in en rond het windpark willens en wetens met deze stof in aanraking laten komen.	In reactie op deze zienswijze verwijs ik naar mijn reacties op zienswijze 202200357 onderdeel c, zienswijze 202200305, onderdeel a en zienswijze 202200326, onderdeel a en b.	Nee
f	Indiener stelt dat de omgevingsvergunning vernietigd moet worden, omdat het gekozen turbinetype niet past binnen de kaders van de omgevingsvergunning. Er moet nieuw onderzoek plaatsvinden alvorens de windturbines mogen draaien.	In reactie op deze zienswijze verwijs ik naar mijn reactie op zienswijze 202200357, onderdeel a.	Nee
Zienswijze 202200360			
a	Indiener geeft aan dat er vele (juridische) problemen moesten worden opgelost voor het windpark, zoals de laagvliegroute, de voorwaarde voor draagvlak en LOFAR.	In reactie op deze zienswijze merk ik op dat de Afdeling in de uitspraak van 21 februari 2018 over al deze onderwerpen heeft geoordeeld en dat met deze uitspraak het inpassingsplan en de omgevingsvergunningen onherroepelijk zijn geworden.	Nee
b	Indiener geeft aan dat de geluidsnorm geen bescherming biedt voor omwonenden en het windpark zorgt voor horizonvervuiling.	Ten aanzien van de geluidsnorm verwijs ik naar mijn reactie op de zienswijze 202200305, onderdeel a. Ten aanzien van horizonvervuiling merk ik op dat dit de uitspraak van de Afdeling van 21 februari 2018 aan de orde is gekomen.	Nee
c	Indiener geeft aan dat niet is voldaan aan de Unierechtelijke vereisten uit de SMB-richtlijn. Zolang deze invulling niet heeft plaatsgevonden kan er handhavend worden opgetreden gelet op rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie	Ik verwijs naar mijn reactie op de zienswijze met nummer 202200326, onderdeel a en zienswijze 202200305, onderdeel a.	Nee